

# **RAPORT Z WYKONANIA *GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI* I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W ROKU 2024**

## **WPROWADZENIE**

Zgodnie z art. 4<sup>1</sup> ust. 2b ustawy z 26.10.1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2023 r. poz. 2151 t.j.) - w brzmieniu nadanym art. 2 pkt 4 lit. C ustawy z 17.12.2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2021 poz. 2469) *raport* z wykonania w danym roku *gminnego programu profilaktyki* i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i efektów jego *realizacji* należy przedłożyć radzie gminy w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy *raport*.

„Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2022 - 2025” ustanowiony został Uchwałą Nr LIV/566/2023 Rady Gminy Michałowice z dnia 29 marca 2023 r. w sprawie uchwalenia Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2022-2025. Realizację zadań z zakresu ochrony zdrowia nakłada na samorządy gmin art. 7 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2020 r. poz. 1378 z późn. zm.). Program zawiera realizację zadań własnych wynikających bezpośrednio z art. 4<sup>1</sup> ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2023 r. poz. 2151 t.j. oraz Dz.U. z 2020 r. poz. 1492) a także realizuje zadania gminy w obszarze profilaktyki i przeciwdziałania narkomanii, zawarte w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2023 r. poz. 1939 t. j.) Stworzony został na podstawie diagnozy i obserwacji prowadzonych w latach poprzednich oraz w oparciu o realizację Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (NPZ).

„Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2022 - 2025”, zwany dalej „Programem”, tworzy lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu i narkotyków oraz innych zagrożeń i uzależnień. Budowanie spójnej strategii przeciwdziałania problemom uzależnień w Gminie Michałowice opiera się na systemowości i konsekwentnym wdrażaniu działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych we współpracy z różnymi środowiskami, które również prowadzą działania w tym obszarze.

## **KLUCZOWE ZADANIA**

Program realizowany był zgodnie z zaplanowanymi zadaniami:

1. zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;

2. udzielanie rodzinom w których występują problemy alkoholowe oraz problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej a w szczególności ochrony przed przemocą;
3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, problemów narkomanii oraz uzależnień behawioralnych w szczególności dla dzieci i młodzieży;
4. wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
5. podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w artykule 13<sup>1</sup> i artykule 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Sposoby realizacji zadań zawartych w Programie dostosowane były do potrzeb lokalnych i możliwości prowadzenia określonych działań w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe. W ramach realizacji zadań na terenie Gminy Michałowice w roku 2024 podjęto działania profilaktyczne kierowane do dzieci i młodzieży uczęszczających do trzech szkół podstawowych i jednej szkoły średniej znajdującej się na terenie gminy. Realizowane zajęcia miały charakter profilaktyki uniwersalnej, edukacji publicznej a także zawierały elementy profilaktyki selektywnej. Kontynuowane były działania z lat ubiegłych skierowane do osób dorosłych i ich rodzin poprzez edukację publiczną, działalność Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, a także umożliwienie osobom potrzebującym korzystania z dodatkowych zajęć terapeutycznych czy terapii grupowej. Realizując zadania z tego obszaru uwzględniono również potrzeby wynikające z interwencji, z konieczności zareagowania w przypadku zaistnienia określonych okoliczności. Na tej płaszczyźnie współpraca z placówkami oświatowymi w Gminie pozwala na szybką reakcję i podjęcie stosownych kroków. Obok działań związanych z profilaktyką substancji szkodliwych, dużą część podjętych działań ukierunkowano na zwiększenie umiejętności radzenia sobie z własną złością, radzenia sobie z przejawami agresji, nabywania przez uczestników umiejętności chroniących ich przed używaniem substancji psychoaktywnych oraz nabywania i podnoszenia umiejętności komunikacyjnych a także na działania skierowane do rodzin, takie jak zwiększanie kompetencji wychowawczych.

Rok 2024 to rok, w którym we wdrażaniu i realizacji działań profilaktycznych szczególną uwagę poświęcono wprowadzaniu w obszarze współpracy z placówkami oświatowymi lokalnych rozwiązań systemowych np. poprzez inwestycję w zasoby ludzkie placówek oświatowych. Takie działania pozwolą na wdrażanie w placówkach sprawdzonych i rekomendowanych do realizacji programów profilaktycznych opartych przede wszystkim na procesie zmiany i służących rozwijaniu umiejętności psychospołecznych uczniów. Dodatkową wartością takich rozwiązań jest poprawa społecznego klimatu szkoły, która należy do skutecznych strategii profilaktycznych. Zacieśniono współpracę ze środowiskiem Anonimowych Narkomanów i kontynuowano współpracę ze wspólnotą AA (w szczególności z terenu Gminy Michałowice), w ramach której Wspólnota kontynuowała cotygodniowe niedzielne mitingi przyjazne dzieciom i w oparciu o infrastrukturę Urzędu Gminy miała możliwość przeprowadzenia dla swoich członków Warsztatów 12 Tradycji AA. W warsztatach udział wzięło 156 osób.

W ramach realizacji programu częściowo finansowano działalność Placówki Wsparcia Dziennego - Klub "Świetliki", w tym w całości wynagrodzenia wychowawców oraz poradnictwo psychologiczne dla jej wychowanków i ich opiekunów. Finansowano również działalność Gminnej

Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (szkolenia, wynagrodzenia, koszty sądowe wniosków o podjęcie leczenia odwykowego) oraz szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej. W roku 2024 w wyniku audytu i badania typu tajemniczy klient zaobserwowano znaczną poprawę postaw sprzedawców napojów alkoholowych. W 2021 roku aż 33 sprzedawców chciało sprzedać napój alkoholowy tajemniczemu klientowi, w 2022 roku już tylko 10 a w 2024 jedynie 2. Jest to na pewno efekt systemowych działań prowadzonych w ramach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Michałowice oraz systematycznych kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych, prowadzonych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W ramach lokalnej kampanii profilaktycznej „Żyj świadomie” zrealizowano jej dwie odsłony: pierwszą pod hasłem: „Żyj Świadomie! Zamień promile na morskie mile”, mającą zwrócić uwagę na negatywne skutki spożywania alkoholu w szczególności w kontekście bezpieczeństwa na drogach i akwenach wodnych oraz drugą pod hasłem : „Żyj świadomie - Zamień promile na rodzinne chwile”, która miała na celu uświadomienie odbiorcom jak ważne są relacje rodzinne i jaki wpływ na ich jakość ma nadmierne spożywanie alkoholu.

Łączny koszt realizacji Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w roku 2024 wyniósł 938 750,11 zł.

## **OSIĄGNIĘTE WSKAŹNIKI**

W roku 2024 osiągnięto następujące wskaźniki:

### **1) liczba i rodzaj zakupionych programów wsparcia i programów psychoterapii dla osób uzależnionych i współuzależnionych:**

Łącznie zrealizowano 3 programy wsparcia, w tym:

- ✓ W ramach współpracy z Wojewódzkim Ośrodkiem Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Pruszkowie (WOTUiW) mieszkańcy Gminy mieli możliwość uczestniczenia w 160 godzinach zajęć ponadpodstawowego programu terapii takich jak: Trening Asertywnych Zachowań Abstynenckich czy Trening umiejętności służących zdrowieniu - grupa konstruktywnego radzenia sobie ze złością.

W oparciu o infrastrukturę GOPS:

- ✓ kontynuowano cykliczne spotkania grupy edukacyjno-wsparciowej dla osób uzależnionych od alkoholu prowadzone przez specjalistę psychoterapii uzależnień. Do udziału w zajęciach wymagana była kwalifikacja przez specjalistę. W 2024 roku odbyło się 45 spotkań po 3 godziny każde.
- ✓ zrealizowano dwa weekendowe warsztaty dedykowane trzeźwiejącym alkoholikom z minimum rocznym stażem abstynencji. Program warsztatów realizowany był w oparciu o metodologię Marshalla B. Rosenberga - Nonviolent Communication (NVC). Zajęcia prowadzone były przez certyfikowanych trenerów NVC.

### **2) liczba odbiorców zakupionych programów wsparcia i programów psychoterapii dla osób uzależnionych i współuzależnionych:**

z programów realizowanych w WOTUiW - 8 osób, w Opaczy Kolonii - 41 osób

- 3) **liczba przeprowadzonych rozmów interwencyjno-motywujących z osobami nadużywającymi alkoholu:** 6 osób – 25 rozmów
- 4) **liczba przeprowadzonych rozmów wspierająco-motywujących z członkami rodzin osób nadużywających alkoholu:** 35
- 5) **liczba wniosków skierowanych przez GKRPA do postępowania w sądzie o zobowiązanie do podjęcia leczenia uzależnienia:** 4
- 6) **liczba kontroli/rekontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych:** 59  
kontroli/rekontroli w 59 punktach sprzedaży zrealizowali członkowie GKRPA.
- 7) **liczba zrealizowanych działań profilaktycznych, w tym programów profilaktycznych, przekazów/kampanii/akcji/działan informacyjnych/edukacyjnych adresowanych do ogółu odbiorców** - łącznie około 20 działań, w tym w szczególności:
  - ✓ W dniu 15 czerwca 2024 w ramach lokalnej kampanii profilaktycznej odbyło się wydarzenie profilaktyczne pod hasłem: „Żyj Świadomie! Zamień promile na morskie mile”. W programie przewidziano mnóstwo atrakcji m.in.: scena profilaktyczna na której wystąpili: kabaret A JAK, Krzysztof Hanke, Lech Dyblik oraz szantmen Piotr Kosta Godecki.. Mieszkańcy mieli też możliwość skorzystania z namiotów profilaktycznych, gdzie m.in. była okazja założyć alkogogle, odbyć konsultacje z profesjonalistami, porozmawiać o możliwościach wsparcia w leczeniu choroby alkoholowej oraz o negatywnych skutkach picia alkoholu i skorzystać z namiotów animacyjnych zarówno dla dorosłych jak i dzieci m.in. żeglarski, bilard holenderski, rękodzieło. Wydano 220 pakietów edukacyjnych. Liczbę uczestników szacuje się na około 290 osób. <https://gops.michalowice.pl/gops/aktualnosci/zyj-swiadomie-zamien-promile-na-morskie-mile,p1277231818>
  - ✓ 2 grudnia, odbył się Gminny Dzień Wolontariusza – wydarzenie promujące wspieranie prospołecznych działań i rozwój wolontariatu  
<https://www.michalowice.pl/dzieje-sie/aktualnosci/inne/dzien-wolontariusza-2023,p1477132549>
  - ✓ W ramach kolejnej odsłony lokalnej kampanii profilaktycznej "Żyj świadomie" odbyło się spotkanie dla rodzin „Żyj świadomie- Zamień promile na rodzinne chwile". Reportaż z wydarzenia dostępny jest pod adresem: <https://gops.michalowice.pl/gops/aktualnosci/zyj-swiadomie-zamien-promile-na-rodzinne-chwile-reportaz,p1692836953>
- 8) **liczba zrealizowanych działań profilaktycznych, w tym programów profilaktycznych, przekazów/kampanii/akcji/działan informacyjnych/edukacyjnych adresowanych do poszczególnych grup zawodowych** - łącznie 8 działań, w tym:
  - ✓ sfinansowano 3 indywidualne szkolenia dla pracowników socjalnych podnoszące poziom kwalifikacji i kompetencji realizatorów działań z zakresu profilaktyki zintegrowanej, problematyki uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy.
  - ✓ sfinansowano szkolenie dla 5 Członków Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych p.n. "Rewolucyjne zmiany w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie".

- ✓ sfinansowano trzy edycje szkolenia dla nauczycieli na realizatorów rekomendowanego programu profilaktycznego „Apteczka Pierwszej Pomocy Emocjonalnej”. Przeszkolono 66 nauczycieli – po 22 z każdej z trzech szkół podstawowych.
- ✓ sfinansowano szkolenie on-line dla kadry pedagogicznej ZSO w Komorowie z zakresu wczesnej interwencji profilaktycznej w szkole ze szczególnym naciskiem na jakość komunikacji na linii wychowawca/pedagog – uczeń, czynników ryzyka i czynników chroniących, psychologicznych uwarunkowań zachowań ryzykownych młodzieży oraz faktów i mitów na temat marihuany Liczba uczestników spotkania to 28 osób.
- ✓ sfinansowano szkolenie na realizatorów programu profilaktycznego pod nazwą „ISKRA Odporności” dla nauczycieli Szkoły Podstawowej z Komorowa (7 osób), Michałowic (4 osoby) oraz ZSP w Nowej Wsi (4 osoby) oraz 1 wychowawcy z PWD „Świetliki”.
- ✓ sfinansowano trzy edycje szkolenia dla rad pedagogicznych gminnych szkół podstawowych zatytułowanego „Przemoc domowa i rówieśnicza w świetle aktualnych uregulowań prawnych”. W szkoleniach uczestniczyło 191 osób.
- ✓ w szkole podstawowej w Komorowie odbyły się zajęcia edukacyjne dla wychowawców i nauczycieli dzieci objętych realizacją programów profilaktycznych „Odczuwaj, Ufaj, Mów” oraz „Gwiazda Mocy”, w których udział wzięło 27 osób oraz zrealizowano wykład edukacyjny „Wychowanie przy ekranie. Jak wspierać dziecko korzystające z ekranów i internetu”. W zajęciach uczestniczyło 48 osób.
- ✓ w szkole w Nowej Wsi odbyło się spotkanie edukacyjne dla nauczycieli pod nazwą „Cyberprzemoc czyli przemoc w sieci”, w którym wzięło udział 12 nauczycieli.

**9) liczba uczestników poszczególnych działań, w tym liczba osób uczestniczących w programach i działaniach z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej - łącznie ok. 2900 osób, w tym w szczególności:**

- ✓ W obozie integracyjnym oraz półkoloniach w ramach uzupełnienia całorocznej oferty opiekuńczo-wychowawczej udział wzięło łącznie 54 dzieci
- ✓ W programach rekomendowanym w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego ([www.programyrekomendowane.pl](http://www.programyrekomendowane.pl)) udział wzięło 22 rodziców
- ✓ W programach rekomendowanym w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego ([www.programyrekomendowane.pl](http://www.programyrekomendowane.pl)) udział wzięło 733 uczniów
- ✓ W pozostałych programach profilaktycznych z obszaru profilaktyki uniwersalnej udział wzięło 149 uczniów, 48 nauczycieli i 169 rodziców
- ✓ Liczba dzieci korzystających z działań na rzecz dożywiania, uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych na terenie gminy wyniosła 70 osób.

## **BUDŻET PROGRAMU**

Środki finansowe przeznaczone na realizację Programu pochodzą z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wydanych przedsiębiorcom, których działalność polega na dostarczaniu żywności na imprezy zamknięte organizowane w czasie i miejscu wyznaczonym przez klienta, w oparciu o zawartą z min umowę, a także jednorazowych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wnoszona jest na

rachunek gminy w każdym roku kalendarzowym objętym zezwoleniem w trzech równych ratach w terminach do 31 stycznia, 31 maja i 30 września danego roku kalendarzowego. Podziału łącznych wpływów z opłaty za sprzedaż napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml i przekazania ich na rachunki bankowe gmin dokonuje zgodnie z przepisami ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi Naczelnik Pierwszego Urzędu Skarbowego w Bydgoszczy. Podział dokonywany jest proporcjonalnie do wpływów uzyskanych przez gminy z opłat, o których mowa w art. 11<sup>1</sup>, na podstawie danych publikowanych w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw finansów. Powyższe oznacza, że w rezultacie końcowym rzeczywiste wpływy z opłat zasilają budżet Programu w kilku transzach, a ostatnie transze przekazywane są dopiero po otrzymaniu należnych opłat. Realizując działania należy pamiętać aby wysokość planu finansowego na dany moment realizacji Programu nie przekroczyła wysokości środków finansowych otrzymywanych z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Na dzień 1 stycznia 2024 roku w budżecie gminy na realizację Programu w roku 2024 zaplanowano środki w kwocie 670 000,00 zł.

Wysokość środków uzyskanych przez gminę z tytułu rocznych opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, oraz zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wydanych przedsiębiorcom, których działalność polega na dostarczaniu żywności na imprezy zamknięte organizowane w czasie i miejscu wyznaczonym przez klienta, w oparciu o zawartą z nim umowę, a także jednorazowych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w roku 2024 wyniosła 606 954,89 zł. Łączna wysokość środków finansowych uzyskanych w roku sprawozdawczym przez gminę z tytułu opłat w części, o której mowa w art. 9<sup>2</sup> ust. 11, oraz z dodatkowej opłaty, o której mowa w art. 9<sup>2</sup> ust. 21 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (od sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml) wyniosła 153 270,60 zł.

Wysokość środków faktycznie wykorzystanych na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w roku sprawozdawczym to kwota 938 750,11 zł. Różnica została pokryta ze środków finansowych uzyskanych i niewykorzystanych w poprzednich latach z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych a wykorzystanych w roku sprawozdawczym na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii oraz ze środków uzyskanych i niewykorzystanych w poprzednich latach z tytułu opłat w części, o której mowa w art. 92 ust. 11, oraz z dodatkowej opłaty, o której mowa w art. 92 ust. 21 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (od sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml).

## **NAJWAŻNIEJSZE KATEGORIE WYDATKÓW**

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 44105,62 zł w tym:
  - ✓ Szkolenia członków gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych 2 250,00 zł
  - ✓ Wynagrodzenie członków gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych 38 770,00 zł

- ✓ Opłaty za wydanie opinii przez biegłego w przedmiocie stwierdzenia uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego 2 685,62 zł
  - ✓ Opłata za złożenie wniosku do sądu o zobowiązanie osoby uzależnionej od alkoholu i spełniającej przesłanki wskazane w art. 24 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi) do poddania się leczeniu w stacjonarnym lub niestacjonarnym zakładzie leczenia odwykowego 400,00 zł
  - ✓ Sprzątanie 3 675,00 zł
2. Finansowanie programów zdrowotnych w placówce leczenia uzależnień 15 760,00 zł
  3. Grupa edukacyjno-wsparciowa dla osób uzależnionych, kwota 14 850,00 zł
  4. Warsztaty dla osób uzależnionych : "Empatyczna komunikacja - rozmowy naprawcze." oraz "Empatyczna komunikacja - wybaczenie (innym i sobie) oraz leczenie bólu w relacji gdy doświadczamy trudnego zachowania innych osób. ", 13 038,00 z ł
  5. Działania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej 20 950,00 zł
  6. Profilaktyka zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży (w PLN) 121 813,00 zł
  7. Profilaktyka uniwersalna skierowana do dzieci i młodzieży oraz działania edukacyjne dla rodziców z obszaru uzależnień behawioralnych 18 511,55 zł
  8. Działalność Placówki Wsparcia Dziennego w formie opiekuńczej 387 769,99 zł
  9. Program konsultacyjno-superwizyjny dla pracowników świetlic socjoterapeutycznych i opiekuńczo-wychowawczych 1 680,00 zł
  10. Kolonie i obozy z programem zajęć profilaktycznych 42 000,00 zł
  11. Szkolenia dla właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych i dla sprzedawców przeprowadzone na terenie gminy w roku sprawozdawczym w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii 2 900,00 zł
  12. Działania z zakresu edukacji publicznej – w tym kampanie profilaktyczne 174 000 zł

Sporządził:

Renata Pawłowska, specjalista pracy socjalnej – koordynator ds. profilaktyki,  
27.06.2025